

RAPORT O SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ
SAMODZIELNEGO PUBLICZNEGO ZAKŁADU OPIEKI ZDROWOTNEJ
W BIELSKU PODLASKIM

Podstawa prawna: art. 53a ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 711)

Raport o sytuacji ekonomiczno-finansowej został opracowany w oparciu o teorię i zasady analizy wskaźnikowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 25 kwietnia 2017 roku w sprawie wskaźników ekonomiczno-finansowych niezbędnych do sporządzenia analizy oraz prognozy sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 832), na podstawie sprawozdania finansowego za 2020 r.

I. Analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej za 2021 r.

Analizę sytuacji ekonomiczno-finansowej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim za 2021 rok przeprowadzono w oparciu o punktowe oceny przypisane poszczególnym wskaźnikom wyliczonym zgodnie ze sposobem określonym w wyżej wymienionym rozporządzeniu.

1. **Wskaźniki zyskowności** – określają zdolność szpitala do generowania zysków, a zatem ekonomiczną efektywność działalności:
 - a) wskaźnik zyskowności netto (%) pokazuje jaką część przychodów stanowi odnotowany zysk (lub strata). W ten sposób jest określona efektywność gospodarki finansowej w odniesieniu do relacji przychody ogółem a koszty ogółem szpitala;
 - b) wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%) określa ekonomiczną efektywność działania szpitala, z uwzględnieniem działalności podstawowej oraz pozostałej działalności operacyjnej;
 - c) wskaźnik zyskowności aktywów (%) informuje o wielkości zysku (lub straty) przypadającej na jednostkę wartości zaangażowanych w podmiocie aktywów, czyli określa ogólną zdolność aktywów do generowania zysku.

Podstawą oceny zyskowności działalności gospodarczej jest wynik finansowy, który może być dodatni (zysk) lub ujemny (strata). Wskaźniki zyskowności są najbardziej syntetycznymi wskaźnikami efektywności i opłacalności działalności jednostki. Odzwierciedlają zdolność jednostki do wypracowania zysków z zaangażowanych kapitałów, a zatem określają ekonomiczną efektywność działalności. Dodatkowo wartości wskaźników informują o racjonalnym gospodarowaniu, gdzie przychody podmiotu przewyższają koszty. Ogólnie można powiedzieć, że im większe wartości przyjmuje wskaźnik zyskowności, tym bardziej efektywna jest działalność podmiotu. Należy jednak zauważyć, że w przypadku szpitala jako instytucji, której celem nie jest maksymalizacja zysku, istotniejszym jest fakt bilansowania się prowadzonej działalności. Szpitale publiczne są organizacjami „non profit” i najistotniejszym celem ich działalności jest zwiększenie użyteczności świadczeń medycznych. Rozumie się przez to maksymalizację rozmiarów i jakości realizowanych usług.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik SPZOZ	Ocena
a) zyskowności netto	$\frac{\text{wynik netto} \times 100\%}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów} + \text{przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów} + \text{pozostałe przychody operacyjne} + \text{przychody finansowe}}$	poniżej 0,0 % od 0,0% do 2,0 % powyżej 2,0% do 4,0% powyżej 4,0%	0 3 4 5	7,42%	5
b) zyskowności działalności operacyjnej	$\frac{\text{wynik z działalności operacyjnej} \times 100\%}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów} + \text{przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów} + \text{pozostałe przychody operacyjne}}$	poniżej 0,0 % od 0,0% do 3,0 % powyżej 3,0% do 5,0% powyżej 5,0%	0 3 4 5	7,38%	5
c) zyskowność aktywów	$\frac{\text{wynik netto} \times 100\%}{\text{średni stan aktywów}}$	poniżej 0,0 % powyżej 0,0% do 2,0 % powyżej 2,0% do 4,0% powyżej 4,0%	0 3 4 5	10,49%	5
RAZEM WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI		Maksymalna ocena punktowa:	15	Uzyskane punkty:	15

W zakresie wskaźników zyskowności łącznie uzyskano 15 punktów, przy czym w roku poprzednim uzyskano po 13 punktów, a w roku 2019 – 9 punktów, osiągając wskaźniki zyskowności netto, zyskowności działalności operacyjnej i zyskowności aktywów w 2019 r. odpowiednio: 0,66%, 0,63%, 0,75%, a w 2020 r.: 3,32%, 3,31%, 4,08%. Czynnikiem determinującym osiągnięcie wysokich wartości punktowych wskaźników zyskowności jest przede wszystkim wynik finansowy netto, który w 2019 roku osiągnął wysokość 367.541,16 zł, w 2020 r. – 2.316.498,09 zł, a w 2021 r. – 6.759.539,60 zł.

2. **Wskaźniki płynności** określają zdolność szpitala do terminowego regulowania zaciągniętych zobowiązań krótkoterminowych:

- a) wskaźnik bieżącej płynności określa zdolność szpitala do spłaty zobowiązań krótkoterminowych poprzez upłynnienie wszystkich środków obrotowych;
- b) wskaźnik szybkiej płynności określa zdolność podmiotu do spłacania zobowiązań krótkoterminowych najbardziej płynnymi aktywami, tj. krótkoterminowymi należnościami i aktywami finansowymi.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik SPZOZ	Ocena
a) płynności bieżącej	$\frac{\text{aktywa obrotowe - należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy} - \text{krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne)}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe} - \text{zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy} + \text{rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe}}$	poniżej 0,6 od 0,60 do 1,00 powyżej 1,00 do 1,50 powyżej 1,5 do 3,00 powyżej 3,00 lub jeżeli zobowiązania krótkoterminowe = 0 zł	0 4 8 12 10	2,07	12
b) płynności szybkiej	$\frac{\text{aktywa obrotowe - należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy} - \text{krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne)} - \text{zapasy} - \text{zobowiązania krótkoterminowe}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe} - \text{zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy} + \text{rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe}}$	poniżej 0,50 powyżej 0,50 do 1,00 powyżej 1,00 do 2,50 powyżej 2,50 lub jeżeli zobowiązania krótkoterminowe = 0 zł	0 8 13 10	1,88	13
RAZEM WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI		Maksymalna ocena punktowa:	25	Uzyskane punkty:	25

Wartość wskaźników jest wyższa, aniżeli w latach poprzednich – w roku ubiegłym wskaźnik płynności bieżącej wynosił 1,29, a płynności szybkiej 1,07, natomiast w roku 2019: 1,65 i 1,52. Wysoka wartość wskaźników płynności świadczy o utrzymującej się płynności finansowej i zdolności do regulowania swoich zobowiązań.

3. Wskaźniki efektywności, czyli wykorzystania majątku, bądź sprawności działania:

- wskaźnik rotacji należności (w dniach) określa długość cyklu oczekiwania szpitala na uzyskanie należności za świadczone usługi;
- wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach) określa okres, jaki jest potrzebny szpitalowi do spłacenia swoich zobowiązań krótkoterminowych.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik SPZOZ	Ocena
a) rotacji należności (w dniach)	$\frac{\text{średni stan należności z tytułu dostaw i usług} \times \text{liczba dni w okresie (365)}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów} + \text{przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów}}$	poniżej 45 dni od 45 dni do 60 dni od 61 dni do 90 dni powyżej 90 dni	3 2 1 0	39	3
b) rotacji zobowiązań (w dniach)	$\frac{\text{średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług} \times \text{liczba dni w okresie (365)}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów} + \text{przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów}}$	do 60 dni od 61 dni do 90 dni powyżej 90 dni	7 4 0	12	7
RAZEM WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI		Maksymalna ocena punktowa:	10	Uzyskane punkty:	10

Wskaźniki rotacji kształtują się na bardzo dobrym poziomie, przy czym w latach poprzednich wynosiły: w 2019 r. – 32 i 22, a w 2020 r. – 38 i 15.

4. **Wskaźniki zadłużenia** określają stopień zadłużenia szpitala:

- a) wskaźnik zadłużenia aktywów (%) informuje o stopniu finansowania aktywów kapitałami obcymi. Zbyt wysoka wartość wskaźnika podważa wiarygodność finansową jednostki;
- b) wskaźnik wypłacalności określa wielkość funduszy obcych przypadającą na jednostkę funduszu własnego. Wysoka wartość wskaźnika wskazuje na możliwość utraty zdolności do regulowania zobowiązań.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik SPZOZ	Ocena
a) zadłużenia aktywów %	$\frac{\text{zobowiązania długoterminowe} + \text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rezerwy na zobowiązania}}{\text{aktywa razem}} \times 100\%$	poniżej 40 % od 40% do 60% powyżej 60% do 80% powyżej 80%	10 8 3 0	14,70%	10
b) wypłacalności	$\frac{\text{zobowiązania długoterminowe} + \text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rezerwy na zobowiązania}}{\text{fundusz własny}}$	od 0,00 do 0,50 od 0,51 do 1,00 od 1,01 do 2,00 od 2,01 do 4,00 powyżej 4,00 lub poniżej 0,00	10 8 6 4 0	0,36	10
RAZEM WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA		Maksymalna ocena punktowa:	20	Uzyskane punkty:	20

Uzyskane wskaźniki zadłużenia świadczą o stabilności finansowej SPZOZ (w 2019 r. – 12,89% i 0,36, w 2020 r. – 16,79% i 0,50). Niski poziom wskaźnika zadłużenia aktywów świadczy o samodzielności finansowej zakładu.

**TABELA PODSUMOWUJĄCA WYNIKI OCENY SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ
za 2021 rok**

Grupa	Wskaźniki	Wartość wskaźnika	Ocena uzyskana
I. WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI	Wskaźnik zyskowności netto (%)	7,42%	5
	Wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%)	7,38%	5
	Wskaźnik zyskowność aktywów (%)	10,49%	5
I. Razem			15

II. WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI	Wskaźnik bieżącej płynności	2,07	12
	Wskaźnik szybkiej płynności	1,88	13
		II. Razem	25

III. WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI	Wskaźnik rotacji należności (w dniach)	39	3
	Wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach)	12	7
		III. Razem	10

IV. WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA	Wskaźnik zadłużenia aktywów (%)	14,70%	10
	Wskaźnik wypłacalności	0,36	10
		IV. Razem	20

Łączna wartość punktów		70	
-------------------------------	--	-----------	--

W wyniku analizy wskaźników sporządzonej na podstawie sprawozdania finansowego za 2021 r. przy zastosowaniu metody punktowej uzyskano 70 punktów (w latach 2019-2020 zyskano po 64 pkt), co stanowi 100 % maksymalnej liczby punktów możliwej do uzyskania i świadczy o stabilności ekonomiczno-finansowej jednostki.

II. Prognoza sytuacji ekonomiczno-finansowej na kolejne trzy lata obrotowe

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie o działalności leczniczej. Prognoza na lata 2022-2024 została opracowana zgodnie z art. 52 ustawy o działalności leczniczej – SPZOZ pokrywa z posiadanych środków i uzyskiwanych przychodów koszty działalności i reguluje zobowiązania. W prognozach sytuacji ekonomiczno-finansowej na kolejne trzy lata obrotowe założono utrzymanie stabilności ekonomiczno-finansowej.

Podstawą określenia prognozowanych przychodów jest plan finansowy na 2022 r. Do prognozy przychodów na lata 2022-2024 przyjęto, że zakres realizowanych świadczeń ze środków publicznych będzie obejmował wszystkie zakresy dotychczasowej działalności podmiotu.

Wykaz umów na finansowanie świadczeń ze środków publicznych zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia obowiązujących w 2022 r.:

- I. umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w systemie podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (PSZ);
- II. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Ambulatoryjna opieka specjalistyczna* (neurochirurgia i laryngologia);
- III. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Ambulatoryjna opieka specjalistyczna* (kardiologia);
- IV. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej*;
- V. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Podstawowej opieki zdrowotnej* (lokalizacja: Bielsk Podlaski, Orla, Brańsk);
- VI. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w ramach programu pilotażowego „Standard szpitalnego żywienia kobiet w ciąży i w okresie poporodowym – Dieta Mamy” – obowiązywała w okresie 01-31.01.2022 r.

Ponadto do marca 2022 r. jest realizowany szeroki wachlarz świadczeń medycznych związanych z wybuchem pandemii wirusa SARS-CoV-2.

Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych od dnia 1 października 2017 r. wprowadziła zmiany w organizacji i finansowaniu świadczeń oraz określiła warunki kwalifikacji świadczeniodawcy do jednego z poziomów systemu zabezpieczenia oraz wskazała profile systemu zabezpieczenia, zakresów lub rodzajów świadczeń, w ramach których są udzielane świadczenia opieki zdrowotnej w systemie zabezpieczenia – SPZOZ został zakwalifikowany do szpitali I stopnia i kwalifikacja ta obowiązuje do dnia 31 grudnia 2022 r.

Prognozę przychodów w zakresie świadczeń objętych ryczałtem na lata 2022-2024 opracowano z uwzględnieniem Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie określenia sposobu ustalania ryczałtu systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1783 z późn. zm.) oraz wykazu świadczeń opieki zdrowotnej wymagających ustalenia odrębnego sposobu finansowania, przy czym należy zaznaczyć, że NFZ coraz większy zakres świadczeń wyłącza z ryczałtu – w poprzednim roku została wyłączona cała ambulatoryjna opieka specjalistyczna (od 01.07.2021 r.) oraz leczenie szpitalne w oddziale dziecięcym (od 01.01.2021 r.).

Kwoty kosztów i wydatków ujęte w prognozie stanowią koszty i wydatki związane z realizacją umów z płatnikiem publicznym oraz innych zawartych umów i przychodów. Mając na uwadze: ciągłe rządania płacowe personelu zatrudnionego w SPZOZ, co roczny wzrost płacy minimalnej, obowiązek realizacji ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1473 z późn. zm.), ogromny wzrost cen materiałów i usług, zakłada się znaczny wzrost kosztów, ale przy zapewnieniu ich finansowania ze strony NFZ – tj. zbilansowanie przychodów i kosztów i taki wariant przyjmuje się do prognozy na lata 2022-2024 (w sytuacji braku finansowania wzrostu kosztów wynagrodzeń ze strony NFZ wystąpi ujemny wynik finansowy, co spowoduje że pogorszą się wszystkie wskaźniki, a ocena punktowa wskaźników zyskowności będzie wynosiła 0).

TABELA OCENY SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ
- PROGNOZA NA LATA 2022-2024

Grupa	Wskaźniki	2022		2023		2024	
		Wskaźnik	Ilość punktów	Wskaźnik	Ilość punktów	Wskaźnik	Ilość punktów
I. WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI	Wskaźnik zyskowności netto (%)	4,3%	5	4,2%	5	4,2%	5
	Wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%)	4,2%	4	4,1%	4	4,1%	4
	Wskaźnik zyskowność aktywów (%)	4,6%	5	4,5%	5	4,5%	5
	Razem		14		14		14
II. WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI	Wskaźnik bieżącej płynności	2,0	12	1,9	12	1,9	12
	Wskaźnik szybkiej płynności	1,9	13	1,8	13	1,8	13
	Razem		25		25		25
III. WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI	Wskaźnik rotacji należności (w dniach)	38	3	38	3	38	3
	Wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach)	20	7	20	7	20	7
	Razem		10		10		10
IV. WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA	Wskaźnik zadłużenia aktywów (%)	15%	10	15%	10	15%	10
	Wskaźnik wypłacalności	0,4	10	0,4	10	0,4	10
	Razem		20		20		20
Łączna wartość punktów			69		69		69

Podstawową działalnością samodzielnego zakładu opieki zdrowotnej jest działalność lecznicza polegająca na udzielaniu świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. SPZOZ nie jest jednostką nastawioną na osiągnięcie zysku. Zasadniczym celem działania podmiotów leczniczych realizujących usługi w całości finansowanych lub dofinansowanych ze środków NFZ jest zaspokajanie w sposób ciągły i trwały potrzeb obywateli w zakresie ochrony zdrowia w ramach gwarantowanych

przez państwo świadczeń zdrowotnych. Celem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej jest równoważenie kosztów z przychodami.

Uzyskanie w 2022 r. 70 punktów, a więc maksymalnej oceny w zakresie wszystkich wskaźników, tj. zyskowności, płynności, efektywności i zadłużenia, świadczy o stabilności ekonomiczno-finansowej i sprawności bieżącego zarządzania jednostką.

Sytuację zakładu determinują przede wszystkim czynniki zewnętrzne niezależne od Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim. Jest to głównie ciągle zmieniająca się polityka państwa finansowania świadczeń zdrowotnych realizowanych w szpitalach, brak stabilnych rozwiązań w zakresie wysokości wynagrodzeń pracowników zakładu, w tym także rozszerzanie grup pracowników uprawnionych do podwyżek, wzrost wynagrodzenia minimalnego, czy trudności w pozyskaniu kadry.

Prognozowane na lata 2022-2024 wskaźniki, pomimo zmieniających się i nieprzewidywalnych warunków, w jakich funkcjonują szpizy, zakładają utrzymanie stabilności finansowej zakładu.

Bielsk Podlaski, 04.05.2022 r.